

Priopćenje o nastavku primjene protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za Republiku Hrvatsku u 2. tromjesečju 2016.

Hrvatska narodna banka u skladu s člankom 123. Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 159/2013. i 19/2015.) objavljuje da će se Odluka o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ("Narodne novine", br. 9/2015.) kojom je određena stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0% primjenjivati i u drugom tromjesečju 2016.

Odlukom o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ("Narodne novine", br. 9/2015.) omogućeno je korištenje instrumenta kojim se može djelovati u slučaju potrebe obuzdavanja prekomjernoga kreditnog rasta, a riječ je o varijabilnom zahtjevu za kapital koji ovisi o cikličkoj komponenti relativnog jaza zaduženosti privatnog sektora (omjeru kredita odobrenih stanovništvu i poduzećima i agregatnog dohotka)¹. S obzirom na slabu kreditnu aktivnost, navedenom je Odlukom određena stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0% s datumom primjene od 1. siječnja 2016. Na temelju recentne analitičke ocjene evolucije sistemskih rizika cikličke prirode HNB objavljuje da zadržava istu visinu stope od 0% koja će se primjenjivati u drugom tromjesečju 2016., odnosno od 1. travnja 2016. U skladu s člancima 119., 123. i 380. Zakona o kreditnim institucijama objavljuju se relevantne informacije:

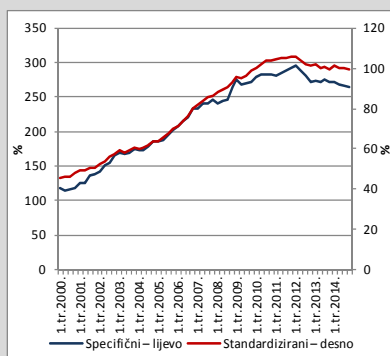
(i) Standardizirani omjer ukupnih kredita i BDP-a iskazuje tendenciju smanjivanja još od 2012. godine pod utjecajem razduživanja privatnog sektora. Jaz zaduženosti izračunat na temelju ovog omjera u četvrtom je tromjesečju 2014. bio negativan (-14%), što i dalje jasno upućuje na činjenicu da trenutačno ne postoje rizici od prekomjernoga kreditiranja koji bi imali sistemske posljedice na funkcioniranje financijskih tržišta. Referentni pokazatelj visine zaštitnog sloja izračunat za četvrto tromjesečje 2014. godine tako iznosi 0%. To potvrđuju i specifični pokazatelji relativne zaduženosti (temeljeni na užoj definiciji kredita koja obuhvaća samo potraživanja domaćih kreditnih institucija), slike od 1. do 3.

(ii) Krajem siječnja 2015. Hrvatska narodna banka započela je s objavom podataka iz područja monetarne statistike u skladu s novim Europskim sustavom nacionalnih i regionalnih računa (engl. *The European System of National and Regional Accounts*, ESA 2010), što je, između

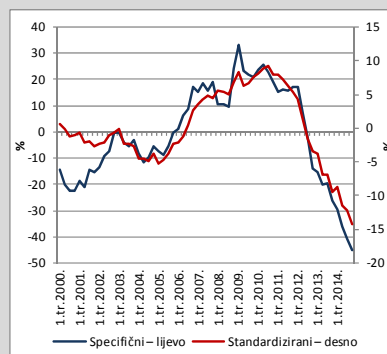
¹ Za detaljnija metodološka objašnjenja vidi u Okviru 4. Financijski ciklus i kalibracija protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, Financijska stabilnost br. 13, srpanj 2014.

ostaloga, utjecalo na reviziju podataka o sektorskoj alokaciji kreditnih sredstava, a prije svega se to odnosi na poduzeća². Posljedično su specifični i standardizirani pokazatelji relativne zaduženosti privatnog sektora od 2008. godine sniženi (za prosječno 3% niža je razina zaduženosti). Budući da su kratkoročne varijacije u tim serijama ostale gotovo nepromijenjene, to je ponajviše utjecalo na razlike u tim prvim godinama revizije, ne toliko na recentna kretanja. To vrijedi i za izračun referentnih pokazatelja visine zaštitnog sloja (Slika 3.).

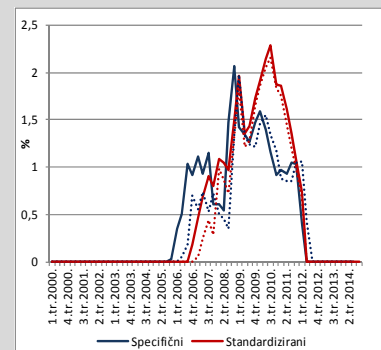
Slika 1. Relevantni omjer kredita i bruto domaćeg proizvoda

Slika 2. Relativno odstupanje omjera od njegova dugoročnog trenda (jaz)

Slika 3. Referentni pokazatelj visine zaštitnog sloja^a

^a Točkastim linijama prikazane su vremenske serije referentnih pokazatelja visine zaštitnog sloja prije revizije statističkih podataka (iz obrazloženja Odluke o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, "Narodne novine", br. 9/2015.).

Izvori: DZS (izvorne serije nominalnog BDP-a, sezonski prilagođene u HNB-u); HNB (tablice D1, D5 i H15 za vremenske serije kredita)

(iii) HNB će u skladu sa svojom makrobonitetnom politikom, a slijedeći i preporuke ESRB-a³, redovito pratiti evoluciju mogućih neravnotežnih odnosa u financiranju potreba privatnog sektora te na tromjesečnoj razini objavljivati referentne pokazatelje, odnosno stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala. U tome će se oslanjati i na sve druge relevantne informacije i indikatore koji bi upućivali na rizike prekomjernoga kreditiranja kao što su kretanje

² Pritom posebno valja izdvojiti reklasifikaciju Hrvatskih autocesta (HAC) i Autoceste Rijeka – Zagreb (ARZ) koji su reklasificirani u sektor države od 2008., odnosno od 2010. godine. Za detalje vidi Bilten HNB-a, br. 211, XXI, veljača 2015.: *Dodatak 1. Implementacija statističkog standarda ESA 2010 i s njim povezana unapređenja u monetarnoj statistici.*

³ To se prije svega odnosi na Preporuke Europskog odbora za sistemske rizike od 18. lipnja 2014. o smjernicama za utvrđivanje stopa protucikličkoga zaštitnog sloja (ESRB/2014/1), *Recommendation of the European Systemic Risk Board of 4 April 2013 on intermediate objectives and instruments of macro-prudential policy* (ESRB/2013/1) – trenutačno dostupno samo na engleskom jeziku, *Recommendation of the European Systemic Risk Board of 21 September 2011 on lending in foreign currencies* (ESRB/2011/1) – trenutačno dostupno samo na engleskom jeziku.

cijena na pojedinim tržištima, manjak na tekućem računu platne bilance, dinamika plasmana i monetarnih agregata i drugo, što je dostupno na mrežnim stranicama: <http://www.hnb.hr/publikac/bilten/hbilten.htm>.